

Nikon FM og FE:

Nikons kompakte automat

Lige som Pentax laver Nikon to næsten ens kompaktkameraer med winder, en manuel Nikon FM og en automatisk Nikon FE. Men dermed holder ligheden op. Læs her om forskellene og om en smart elektronflash, som er skræddersyet til FE-kamerahuset.

Tekst og fotos
H.S. de Kue

Test

De to Pentax'er, som jeg skrev om i december, gjorde det nødvendigt, at køberen allerede ved anskaffelsen gør op med sig selv, om han ønsker automatik eller manuel betjening af tid og blænde. Nikon følger en anden linie: det automatiske kamera er et godt stykke dyrere end det manuelle. Til gengæld har automaten bibeholdt muligheden for manuel indstilling af tid og blænde med fuld brug af den indbyggede lysmåling gennem objektivet.

En anden forskel er, at hvor pentax'erne MX og ME har hver sin motor, der kan Nikon FM og FE køre med den samme motor. I disse år, hvor mange hobbyfotografer netop køber nyt kamera, fordi de gerne vil have motor, betyder det en del.

Automatikken

Nikon FE har den form for automatik, som både Nikon og Pentax startede med i 1972, nemlig selvvalgt blænde og automatlukker. Det er den automatik, der giver den korteste lukkertid, som lysforholdene, filmfølsomheden og objektivet blænde tillader. Altså den automatik, der bedst sikrer mod rystede billeder. En anden fordel ved netop automatlukkeren er følgende: hvis man engang har valgt en stor blændeåbning, for at gøre en kedelig baggrund tilstrækkelig uskarp, er man sikker på, at blænden ikke bliver ændret af fotocellen, fordi lyset skifter. Billedet bliver, som man selv har bestemt, at det skal være.



Manuel indstilling

Når man drejer lukkertidsknappen på Nikon FE væk fra AUTO, har man manuel betjening på den mest overskuelige måde: en grøn plasticviser angiver den lukkertid, som man selv har indstillet, og den sorte instrumentviser fortæller, hvad lysmåleren synes og hvad automatikken derfor ville have gjort. Også ved manuel indstilling virker lukkeren elektronisk, d.v.s. den kan ikke klare sig uden batteri. Hvis man er så uheldig, at batterierne opgiver ævred undervejs, kan man bruge en mekanisk tid på 1/90 sek.

Vanskelige motiver

Den manuelle indstilling er nyttig ved særlig spegede motiver med stor lys/mørk kontrast. Så kan man rette lysmålerens følsomme midterfelt på den vigtigste del af billedet, før man bestemmer motivets placering i 24x36 formatet. Men også ved automatik kan man klare vanskelige motiver: man retter søgerens midterfelt på det vigtigste i motivet, trykker selvudløserarmen mod venstre og fastholder dermed lysmålingen, altså den lukkertid, som automatikken vil give. Det er nemmere, end at bruge korrektionsknappen, fordi den forudsætter en vis erfaring.

Motorens og kameraets lyd

Nikon FE har en meget stille lukker og spejlet kan næsten heller ikke høres. Men når man kører med motordrevet MD-11, lægger man mærke til et tydeligt klik, når eksponeringen begynder og et klik, når filmtransporten er afsluttet. Fotografen selv hører det naturligtvis mest, fordi han har jo kameraet lige op til sit ansigt. Andre mennesker lægger knapt så meget mærke til det. Men hvis man fotograferer ubemærkede candid optagelser, er det nu bedst at stille motorens afbryder på OFF, dreje kameraets optræksarm i arbejdsstilling og bruge kameraet med håndkraft.

Motordrevets håndgreb og de 500 gram ekstra vægt (inkl. de 8 batterier!) gør kameraet mere stabilt, så man i svagt lys godt kan bruge de 'farlige' lukkertider 1/15 og 1/8 sek. hvis man gør sig umage.

Nikon flash SB-10

Computerflashen SB-10 har ikke alene den sædvanlige glimlampe bagpå som klarmelder, men også en lille rød lysdiode, lige over kamerahusets søger. Man kan derfor holde øje med, hvornår flashen er skudklar, uden at tage kameraet fra øjet. En smart ting: hvis lukkertidsknappen

står på en af de 'forbudte' tider 1/250, 1/500 eller 1/1000 sek., blinker lyset.

Man kan blitz fotografere med Nikon FE og flashen SB-10, mens kameraet står på AUTO, fordi uanset hvad for en tid, fotocellerne ville have styret lukkeren på, bliver den 1/90 sek., så snart flashen tændes. Hvis man vil blitze med lukkertidsknappen på manuel betjening, kan man bruge 1/125 sek. og alle længere tider (= lavere tal), eller man kan bruge den mekanisk styrede tid på 1/90 sek.

Flash og motor

Hvis flashen skal bruges sammen med motoren, stiller man den på det røde computerområde d.v.s. 6,5 meter rækkevidde og blænde 4 for 100 ASA film (eller blænde 8 for 400 ASA film). Så er flashen hver gang meget hurtigt skudklar. Nok kan man ikke bruge motorens topfart på 3 billeder pr. sek. (prøvet med delvis brugte batterier), men hvis man har et motiv på et par meters afstand, kan man trykke på motorens udløserknap (på håndtaget), hver gang flashen melder klar, kan man brænde en hel film på 36 skud af i løbet af 52 sekunder.

Helhedsvurdering

Automatkamera i samme handy størrelse som Nikon FM. Motoren kan køre så hurtigt, at man kan få glæde af serieoptagelser af dans, gymnastik og sport. Motorens håndgreb giver et meget sikkert hold om kameraet. Computerflashens kobling til signallyset over søgeren er virkelig praktisk. Den mekaniske udførelse er naturligvis i orden. Lukker og spejl har en svag, 'blød' lyd.

Tekniske data

Type: enøjet 24x36 mm spejlrefleks med automatlukker.

Fabrik/import: Nikon, Japan/Dansk Fotoagentur.

Automatik: Selvvalg af blænde plus automatlukker.

Manuel indstilling: med fuld brug af lysmålingen gennem objektivet.

Lukker: lodret kørende metalspaltelukker 1/1000 til 8 sek., mekanisk styrede tider 1/90 sek. og B til langtidsoptagelser.

Elektronflash: kan bruges til og med 1/125 sek. og hvis man bruger Nikon SB-10, må lukkeren godt blive stående på automatik.

Objektivfatning: beregnet til Nikon AI-objektiver. Objektiver uden AI-kobling kan bruges, men det virker ikke så smart.

Søger: snitbillede og mikroprisme-ring, men matskiven kan skiftes til en med finkornet midterfelt, evt. også med kvadrater.

Objektiver og tilbehør: alle Nikon-objektiver fra 13 mm og opefter, bælg, mellemringe, flash osv., se dansk brochure »Nikon kameratilbehør«.

Priser: Nikon FE med 50 mm obj., lysstyrke 2: cirka 4.000 kr., motordrev MD-11 cirka 2.000 kr. og flashen SB-10 cirka 730 kr.

Lukkertest Nikon FE

Eksp.tal	Kamera 1	Kamera 2	Kamera 3
8 sek	excellent	excellent	excellent
4 -	excellent	excellent	excellent
2 -	excellent	excellent	excellent
1 -	excellent	excellent	excellent
1/2 -	excellent	excellent	excellent
1/4 -	excellent	excellent	excellent
1/8	excellent	excellent	excellent
1/16	excellent	excellent	excellent
1/32	excellent	excellent	excellent
1/64	excellent	excellent	excellent
1/128	+ 13	+ 20	+ 13
1/256	excellent	excellent	excellent
1/500	excellent	excellent	excellent
1/1000	excellent	excellent	excellent

Lysmålerest

LV 9	0	0	0
LV 14	0	0	0

Automatisk eksponering

LV 9	÷ 0,1	÷ 0,2	÷ 0,2
LV 14	0	÷ 0,2	0

Overeksponeringen på 1/128 sek. ligger indenfor justeringstolerancen, og er valgt bevidst for at sikre elblitz-synkronisering på denne tid.

Fakta om testmålingerne

Testmålingerne er foretaget i samarbejde mellem FOTO&Smalfilm og et af landets største fotoværksteder, fa. S.E. Svendsen. Følgende er kontrolleret: Lukkertid, lysmåler, matskivejustering, afstandsskala, blitzkontakt, springblændemekanisme, selvudløser og blændeåbning.

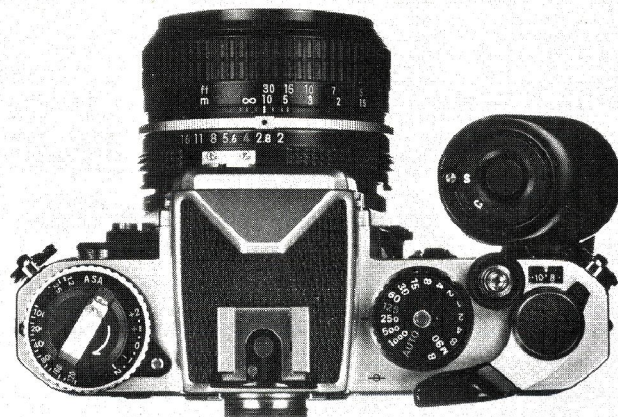
Lukkertidstesten er foretaget på et elektronisk instrument, der måler eksponeringen 3 forskellige steder i filmplanet samtidig. Lukkertiden er perfekt, hvis den ligger mellem plus 10 % og minus 16 % af den korrekte eksponeringstid - svarende til plus/minus 1/4 blænde. Excellent i skemaet betyder, at den målte eksponeringstid har ligget indenfor plus/minus 1/8 blænde, hvilket svarer til plus/minus 8 %. Plus 40 % og minus 30 % svarer til plus/minus 1/2 blænde, mens plus 100 % og minus 50 % svarer til plus/minus 1 blænde.

To tal med hindrestreg imellem, eksempelvis ÷ 4-12 betyder, at lukkertiden ved den pågældende indstilling ikke er konstant, men svinger mellem minus 4 % og plus 12 % - svarende til omkring 1/4 blænde, 3 tal med kommaer mellem betyder, at eksponeringen ikke har været helt jævn over filmfladen. Hvis talrækken eksempelvis er + 17,8,4 betyder det, at første del af billedet underbelyses 17 %, mens midten overbelyses 8 %, og sidste del overbelyses 4 %. I dette tilfælde forekommer en eksponeringsvariation fra begyndelsen til midten på ca. 1/3 blænde.

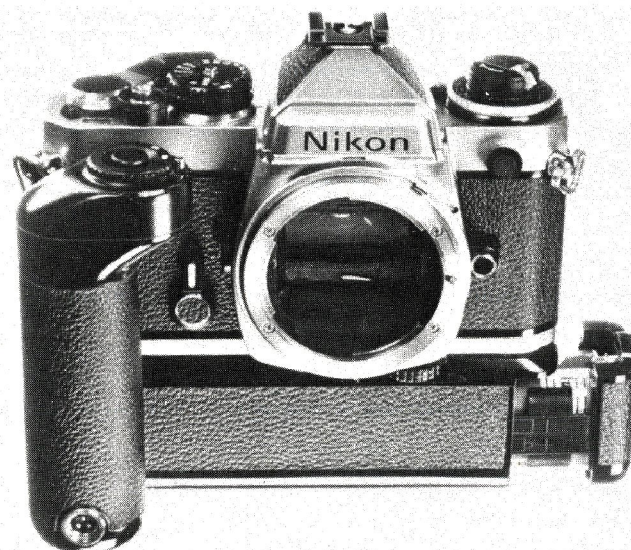
Ved automatiske kameraer kontrolleres valget af lukkertid-blændekombination ved to lysstyrker (LV 9 og LV 14). Måleresultatet udskrives som lysværdital. + 0,2 betyder således 1/5 blændes overbelysning, mens + 1,0 betyder 1/1 blændes underbelysning. Ved denne test er det både lysmålerautomatik, lukker og springblænde, der har indflydelse på resultatet. Derfor bruges samme objektiv ved testen af alle tre kameraer.

Kontrollen af lysmåleret foregår i en finjusteret lyskasse. Afstandsskalaen kontrolleredes med en såkaldt kollimator. Blændeåbningen kontrolleredes ved simpel sammenlignende bedømmelse, hvorfor evt. påvisninger af fejl må tages med et vist forbehold.

Fa. S. E. Svendsen har kun ansvar for kontrolmålingerne, mens subjektive bedømmelser af f.eks. lysstyrke i søger, spejlstelser, betjeningskomfort og mekanisk kvalitet udelukkende skyldes FOTO&Smalfilm.



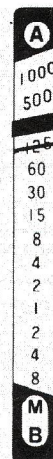
Motordrevets håndgreb har omskifter for enkeltskud (S) og billedserier (C).



Her er batteriholderen delvis trukket ud, for at vise, hvordan man skifter batterier.



Ved manuel indstilling har man begge lukkertider i søgeren: både den manuelt indstillede og lysmålerens forslag. M = mekanisk reservertid på 1/90 sek. B = langtidsoptagelser. A = automatik.



Nikon computerflash SB-10, der er koblet med kamerahusets automatik (se beskrivelse i teksten).

